2025/11

14.1.2025 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2025/11 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 19 декември 2024 година

за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1806 по отношение на Вануату

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 77, параграф 2, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([1]),

като имат предвид, че:

(1) В Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета ([2]) се определят третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки (наричано по-нататък „изискването за виза“), както и тези, чиито граждани са освободени от изискването за виза при престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период (наричано по-нататък „освобождаване от изискването за виза“).

(2) Република Вануату е включена в списъка в част 1 от приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1806 като трета страна, чиито граждани са освободени от изискването за виза. Освобождаването от изискването за виза започна да се прилага спрямо гражданите на Вануату от 28 май 2015 г., когато Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване ([3]) (наричано по-нататък „споразумението“) беше подписано и започна да се прилага временно в съответствие с член 8, параграф 1 от споразумението. Споразумението влезе в сила на 1 април 2017 г.

(3) От 25 май 2015 г. Вануату прилага режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, чрез които граждани на трети страни, спрямо които в противен случай би се прилагало изискването за виза, могат да придобият гражданство на Вануату срещу инвестиции и по този начин да получат безвизов достъп до Съюза.

(4) Тъй като беше счетено, че предоставянето на гражданство от Вануату съгласно режимите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции представлява заобикаляне на процедурата на Съюза за издаване на визи за краткосрочно пребиваване и на свързаната с нея оценка на рисковете, свързани със сигурността и миграцията, както и повишен риск за вътрешната сигурност и обществения ред на държавите членки, на 3 март 2022 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2022/366 ([4]), с което частично беше спряно прилагането на споразумението съгласно член 8, параграф 4 от него. Спирането на прилагането на споразумението беше ограничено до обикновените паспорти, издадени от Вануату, считано от 25 май 2015 г., когато броят на одобрените кандидати по режимите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции във Вануату започна да нараства значително.

([1]) Позиция на Европейския парламент от 27 ноември 2024 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 12 декември 2024 г.

([2]) Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj).

([3]) ОВ L 173, 3.7.2015 г., стр. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/1035/oj.

([4]) Решение (ЕС) 2022/366 на Съвета от 3 март 2022 г. относно частичното спиране на прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване (ОВ L 69, 4.3.2022 г., стр. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/366/oj.

(5) На 27 април 2022 г. Комисията прие Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/693 ([5]), с който временно беше спряно прилагането на освобождаването от изискването за виза за гражданите на Вануату от 4 май 2022 г. до 3 февруари 2023 г. съгласно член 8, параграф 6, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) 2018/1806.

(6) В периода след 4 май 2022 г. — датата, на която започна да се прилага спирането на прилагането на освобождаването от изискването за виза, и в съответствие с член 8, параграф 6, буква а), трета алинея от Регламент (ЕС) 2018/1806 Комисията установи засилен диалог с Вануату с цел справяне с обстоятелствата, довели до спирането на прилагането на освобождаването от изискването за виза. Вануату обаче не взе съдържателно участие по време на този диалог.

(7) Поради продължаването на обстоятелствата, довели до спирането на прилагането на освобождаването от изискването за виза, и липсата на ангажимент от страна на Вануату те да бъдат коригирани, с Решение (ЕС) 2022/2198 на Съвета ([6]) Съветът отмени Решение (ЕС) 2022/366 и спря прилагането на споразумението изцяло, считано от 4 февруари 2023 г.

(8) Съгласно член 8, параграф 6, първа алинея, буква б) от Регламент (ЕС) 2018/1806 на 1 декември 2022 г. Комисията прие Делегиран регламент (ЕС) 2023/222 ([7]), с който беше спряно прилагането на освобождаването от изискването за виза спрямо всички граждани на Вануату от 4 февруари 2023 г. до 3 август 2024 г.

(9) В периода след 4 февруари 2023 г. — датата, на която започна да се прилага Делегиран регламент (ЕС) 2023/222, Комисията продължи засиления диалог с Вануату. Между февруари 2023 г. и април 2024 г. бяха проведени четири срещи и бяха обменени множество сведения в писмен вид.

(10) Повечето от опасенията, свързани с прилаганите от Вануату режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, които бяха описани от Комисията в Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/693, остават актуални. Въпреки че през 2023 г. Вануату прие редица законодателни промени, чиято цел е справяне с тези опасения, държавата не е предоставила задоволителни доказателства, че тези промени се прилагат и са достатъчни за смекчаване на рисковете за сигурността, произтичащи от нейните режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции.

(11) Прилаганите от Вануату режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции все още не съдържат изискване за кандидатите да пребивават действително или да се намират физически във Вануату. Процедурата за кандидатстване продължава да се управлява от специализирани агенции, намиращи се извън Вануату, което означава, че на кандидатите не се налага да влизат в пряк контакт с органите на Вануату. По време на процеса на кандидатстване не се провеждат интервюта с кандидатите. Липсата на изискване за присъствено интервю намалява възможностите на органите на Вануату да извършат подходяща оценка на кандидатите и да проверят информацията, предоставена в заявленията им, включително нейната истинност и достоверност.

(12) Заявленията продължават да се обработват в много кратки срокове. Например процесите на проучване и надлежна проверка на заявленията отнемат максимум 14 дни, като срокът може да бъде удължен до 30 дни. Процентът на отхвърлените заявления продължава да бъде изключително нисък, което потвърждава оценката на Комисията, че процесът на проучване е ненадежден. Според информацията, предоставена от Вануату, през 2022 г. и 2023 г. държавата е получила 1 988 заявления за гражданство срещу инвестиции, от които само 27 са били отхвърлени.

(13) През март 2023 г. Вануату измени своя Закон за гражданството, като замени институциите, отговорни за проучването и за извършването на надлежна проверка на заявленията, както и процедурите, свързани с тях. По-конкретно, съществуващият преди Комитет за вътрешна проверка, определен от министър-председателя, беше заменен от три институции: полицейската служба на Вануату, звеното за финансово разузнаване и имиграционните служби на Вануату. Тези институции извършват проучване и надлежна проверка на заявленията, включително като търсят в базите данни на Интерпол, и докладват на генералния секретар на Комисията по гражданството. От една страна, изглежда, че с новата процедура се намалява рискът от предоставяне на гражданство на лица, които са включени в базите данни на Интерпол, но от друга страна, тя не включва други елементи, необходими за правилна оценка дали кандидатите представляват риск за сигурността. По-конкретно, органите на Вануату не разполагат с подходящи средства, за да проверяват истинността на документите, издадени от държавата на произход или пребиваване на кандидата, като документи за самоличност и свидетелства за съдимост, тъй като тези органи не обменят информация с държавата на произход или пребиваване на кандидатите.

([5]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/693 на Комисията от 27 април 2022 г. относно временното спиране на освобождаването от изискването за виза за гражданите на Вануату (ОВ L 129, 3.5.2022 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/693/oj).

([6]) Решение (ЕС) 2022/2198 на Съвета от 8 ноември 2022 г. за пълно спиране на прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Вануату за премахване на визите за краткосрочно пребиваване (ОВ L 292, 11.11.2022 г., стр. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2198/oj).

([7]) Делегиран регламент (ЕС) 2023/222 на Комисията от 1 декември 2022 г. относно временното спиране на освобождаването от изискването за виза за всички граждани на Вануату (ОВ L 32, 3.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/222/oj).

(14) Държавите на произход на успешните кандидати през 2022 г. и 2023 г. включват предимно държави, спрямо чиито граждани се прилага изискването за виза. През 2023 г. повечето заявления са били от граждани на Китай (519) и Русия (237). За разлика от други трети страни, които прилагат режими за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, Вануату продължи да приема и обработва заявления от руски граждани след започването на агресивната война на Русия срещу Украйна.

(15) Преди 2021 г. лицата, придобили гражданство на Вануату чрез режим за предоставяне на гражданство срещу инвестиции, можеха впоследствие да подадат заявление за промяна на името си във Вануату. По време на засиления диалог Вануату информира Комисията, че през 2021 г. съответното законодателство е било изменено, за да не може лицата, притежаващи двойно гражданство, да регистрират промяна на името си във Вануату. Вануату обаче също така уведоми Комисията, че не разполага с данни за промени на имената, регистрирани преди 2019 г. Поради това Вануату не може да предостави никаква информация за броя на лицата, които са придобили гражданство срещу инвестиции и впоследствие са променили името си, нито за евентуални последващи проверки на тези лица.

(16) Въпреки че Вануату информира Комисията, че въз основа на съдебната практика на държавата е възможно да се отнеме гражданство, когато то е било придобито чрез измама или по друг незаконен начин, държавата не е предоставила информация за случаи на действително отнемане на гражданство, придобито чрез режимите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции. Освен това във Вануату няма въведен никакъв структурен механизъм за последващ мониторинг, за да отстрани възможните пропуски в сигурността на повече от 10 000 паспорта, издадени преди изменението на Закона за гражданството и въвеждането на предполагаемо по-надеждната процедура за проучване. През февруари 2023 г. Вануату създаде анкетна комисия, на която е възложена задачата да разследва всички предполагаеми нарушения, извършени по време на действието на режимите за гражданство срещу инвестиции от тяхното въвеждане насам. През април 2024 г. Вануату съобщи на Комисията, че разследването продължава и че не може да посочи точна дата, на която анкетната комисия ще представи своите констатации.

(17) Съгласно член 8, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2018/1806, преди Делегиран регламент (ЕС) 2023/222 да престане да се прилага, Комисията представи на Европейския парламент и на Съвета доклад относно спирането на прилагането на освобождаването от изискването за виза за гражданите на Вануату, в който подробно описва засиления диалог с Вануату и излага заключението, че Вануату не е отстранила обстоятелствата, довели до спирането на прилагането на освобождаването от изискването за виза.

(18) Поради това Регламент (ЕС) 2018/1806 следва да бъде изменен, като вписването относно Вануату се прехвърли от част 1 от приложение II в част 2 от приложение I, за да се въведе отново изискването за виза за гражданите на Вануату.

(19) По отношение на Исландия и Норвегия настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген ([8]), които попадат в областта, посочена в член 1, буква Б от Решение 1999/437/ЕО на Съвета ([9]).

(20) По отношение на Швейцария настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген ([10]), които попадат в областта, посочена в член 1, букви Б и В от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета ([11]).

([8]) ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

([9]) Решение 1999/437/ЕО на Съвета от 17 май 1999 г. относно определени условия по прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоцииране на тези две държави при изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj)

([10]) ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2008/178(1)/oj.

([11]) Решение 2008/146/ЕО на Съвета от 28 януари 2008 г. за сключване от името на Европейската общност на Споразумение между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

(21) По отношение на Лихтенщайн настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген ([12]), които попадат в областта, посочена в член 1, букви Б и В от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2011/350/ЕС на Съвета ([13]).

(22) Настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия не участва в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета ([14]); следователно Ирландия не участва в неговото приемане и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

(23) По отношение на Кипър настоящият регламент представлява акт, който се основава на достиженията на правото от Шенген или по друг начин е свързан с тях по смисъла на член 3, параграф 1 от Акта за присъединяване от 2003 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Регламент (ЕС) 2018/1806 се изменя, както следва:

1) В част 1 от приложение I след вписването „Узбекистан“ се вмъква следното вписване:

„Вануату“

2) В част 1 от приложение II се заличава следното вписване:

„Вануату (*)

(*) Освобождаването от изискването за виза за всички граждани на Вануату е спряно от 4 февруари 2023 г. до 3 февруари 2025 г.“

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2024 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	BÓKA J.

([12]) ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2011/350/oj.

([13]) Решение 2011/350/ЕС на Съвета от 7 март 2011 г. за сключване от името на Европейския съюз на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, по отношение на премахването на проверките по вътрешните граници и движението на хора (ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

([14]) Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).